

ΟΔΗΓΟΣ
**ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΟΡΦΑΝΙΑΣ,
ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ ΚΗΔΕΙΑΣ
και ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΧΗΡΕΙΑΣ**

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Επεξήγηση των όρων που χρησιμοποιούνται	2
ΕΠΙΔΟΜΑ ΟΡΦΑΝΙΑΣ	6
Δικαιούχοι	6
Σε ποιους πληρώνεται	6
Προϋποθέσεις	6
Το ύψος του επιδόματος ορφανίας	7
Περίοδος πληρωμής	7
Τρόπος πληρωμής	7
Πληρωμή εφάπαξ ποσού	8
Διαβήματα αιτητή	8
Προθεσμία υποβολής της αίτησης	8
Προσφυγές	8
ΒΟΗΘΗΜΑ ΚΗΔΕΙΑΣ	9
Δικαιούχοι	9
Σε ποιους πληρώνεται	9
Προϋποθέσεις	9
Το ποσό του βοηθήματος	10
Τρόπος πληρωμής	10
Διαβήματα αιτητή	10
Προθεσμία υποβολής της αίτησης	11
Προσφυγές	11
ΣΥΝΤΑΞΗ ΧΗΡΕΙΑΣ	12
Δικαιούχοι	12
Προϋποθέσεις	12
Το ύψος της σύνταξης χηρείας	13
Περίοδος πληρωμής	14
Τρόπος πληρωμής	14
Πληρωμή εφάπαξ ποσού αντί σύνταξης	14
Διαβήματα αιτητή	15
Προθεσμία υποβολής της αίτησης	15
Διπλά δικαιώματα	16
Προσφυγές	16

Επεξήγηση των όρων που χρησιμοποιούνται

Ανήλικος θεωρείται:

- παιδί ηλικίας κάτω των 15 ετών,
- άγαμος γιος ηλικίας μεταξύ 15-25 ετών ο οποίος τυγχάνει τακτικής εκπαίδευσης σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή υπηρετεί τη θητεία του στην Εθνική Φρουρά,
- άγαμη κόρη ηλικίας μεταξύ 15-23 ετών η οποία τυγχάνει τακτικής εκπαίδευσης σε εκπαιδευτικό ίδρυμα,
- άγαμο παιδί ανεξάρτητα από ηλικία το οποίο είναι μόνιμα ανίκανο για αυτοσυντήρηση.

Ασφαλιστές αποδοχές:

Το ποσό των αποδοχών του ασφαλισμένου αναφορικά με το οποίο είναι καταβλητέες οι εισφορές.

Ασφαλιστική μονάδα:

Το αποτέλεσμα που προκύπτει από την μετατροπή των πραγματικών και εξομοιούμενων ασφαλιστέων αποδοχών σε ασφαλιστικές μονάδες.

Βασικές ασφαλιστέες αποδοχές:

Το ποσό ασφαλιστέων αποδοχών, το οποίο καθορίζεται κάθε έτος και αυξάνεται με διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου, που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, σύμφωνα με το ποσοστό αύξησης του μέσου όρου των ασφαλιστέων αποδοχών κατά το προηγούμενο έτος εισφορών σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο αυτού έτος εισφορών.

Βασική Ασφάλιση:

Περιλαμβάνει τις ασφαλιστέες αποδοχές κάθε χρόνου μέχρι του ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών, δηλαδή μέχρι τη μια μονάδα.

Εβδομαδιαία αξία:

Η αποτίμηση της ασφαλιστικής μονάδας σε ασφαλιστέες αποδοχές, με βάση το εβδομαδιαίο ποσό των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών.

Εξαρτώμενο ασφαλισμένου:

- Η σύζυγός του, με την οποία συζεί ή την οποία συντηρεί. Σε περίπτωση που η σύζυγος εργάζεται, εάν η παροχή αφορά σύνταξη γήρατος, ανικανότητας ή αναπηρίας με ουσιαστικό χρόνο από 1.1.2013, δεν δίνεται αύξηση εξαρτώμενης συζύγου,
- Παιδί ηλικίας κάτω των 15 ετών,
- Άγαμη κόρη ηλικίας μεταξύ 15 και 23 ετών, η οποία τυγχάνει τακτικής εκπαίδευσης,
- Άγαμος γιος ηλικίας μεταξύ 15 και 25 ετών, ο οποίος υπηρετεί τη θητεία του στην Εθνική Φρουρά ή τυγχάνει τακτικής εκπαίδευσης,
- Παιδί, ανεξάρτητα από ηλικία, το οποίο είναι μόνιμα ανίκανο για αυτοσυντήρηση,
- Ο ανίκανος για εργασία σύζυγος, ο οποίος συντηρείται από τη σύζυγό του,
- Ο γονέας του, ο οποίος είναι ανίκανος για εργασία και συντηρείται από τον/την ασφαλισμένο/η,
- Ο ανήλικος νεότερος αδελφός ή αδελφή του, αν συντηρείται από τον/την ασφαλισμένο/η.

Εξομοιούμενη ασφάλιση:

Ασφαλιστέες αποδοχές για τις οποίες ο ασφαλισμένος δεν έχει υποχρέωση καταβολής εισφορών:

- για οποιαδήποτε περίοδο τακτικής φοίτησης σε εκπαιδευτικό ίδρυμα μετά το 16ο έτος της ηλικίας του,
- για περιόδους θητείας στην Εθνική Φρουρά,
- για περιόδους που λαμβάνει επίδομα ασθένειας, ανεργίας, μητρότητας, σωματικής βλάβης, ή σύνταξη ανικανότητας από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
- για την περίοδο που απουσιάζει από την εργασία του με γονική άδεια.

Κατά τον υπολογισμό του δικαιώματος και του ύψους της σύνταξης γήρατος και της σύνταξης χρείας για θάνατο ασφαλισμένου ο οποίος απεβίωσε κατά ή μετά τη συντάξιμη ηλικία, λαμβάνεται υπόψη εξομοιούμενη ασφάλιση τακτικής εκπαίδευσης, μόνο για περίοδο έξι ετών, δηλαδή μέχρι έξι ασφαλιστικές μονάδες. Τονίζεται ότι, στις περιπτώσεις των υπόλοιπων παροχών λαμβάνεται υπόψη όλη η περίοδος εξομοιούμενης ασφάλισης τακτικής εκπαίδευσης χωρίς περιορισμούς. Ασφαλισμένη γυναίκα, δικαιούται για σκοπούς απόκτησης δικαιώματος σε σύνταξη ή αύξηση του ποσού της σύνταξής της, για κάθε

παιδί που έχει γεννήσει ή έχει υιοθετήσει, εξομοιούμενη ασφάλιση για χρονική περίοδο μέχρι και 156 εβδομάδες μέσα στο διάστημα των 12 χρόνων από τη γέννηση του κάθε παιδιού της για κάλυψη τυχόν κενών στην ασφάλισή της.

Έτος εισφορών:

Για τους μισθωτούς, των οποίων οι αποδοχές καθορίζονται πάνω σε μηνιαία βάση, σημαίνει ημερολογιακό έτος και για τους υπόλοιπους ασφαλισμένους σημαίνει περίοδο πενήντα δύο (52) ή πενήντα τριών (53) εβδομάδων, που αρχίζει την πρώτη Δευτέρα κάθε έτους και λήγει την Κυριακή πριν από την πρώτη Δευτέρα του επόμενου έτους.

Ουσιώδης χρόνος:

Σε σχέση με οποιαδήποτε παροχή, σημαίνει την πρώτη ημέρα από την οποία ένα πρόσωπο θα δικαιούταν την παροχή, εάν υπέβαλλε αίτηση μέσα στην καθορισμένη για την παροχή αυτή προθεσμία.

Περίοδος αναφοράς:

Η περίοδος που αρχίζει στις 5.10.1964 ή εάν ο ασφαλισμένος συμπλήρωσε την ηλικία των 16 ετών μετά τις 3.10.1965, είναι η περίοδος που αρχίζει την πρώτη ημέρα του έτους εισφορών μέσα στο οποίο ο ασφαλισμένος συμπλήρωσε την ηλικία αυτή και λήγει την τελευταία εβδομάδα πριν από εκείνη η οποία περιλαμβάνει την ημερομηνία που αποκτά δικαίωμα σε σύνταξη (ουσιώδης χρόνος). Η πιο πάνω περίοδος αρχίζει στις 7 Ιανουαρίου 1957 ή την πρώτη ημέρα του έτους εισφορών μέσα στο οποίο ο ασφαλισμένος συμπλήρωσε την ηλικία των 16 ετών οποιαδήποτε από τις δύο ημερομηνίες είναι μεταγενέστερη για ασφαλισμένους οι οποίοι για να αποκτήσουν δικαίωμα σε σύνταξη χρειάζεται να συνυπολογιστούν περίοδοι ασφάλισης που πραγματοποιήθηκαν πριν από τις 5.10.1964, εάν ο αιτητής μόνο με το συνυπολογισμό τους αποκτά δικαίωμα για την παροχή, ή αν ο συνυπολογισμός αυξάνει το ύψος της σύνταξης.

Περίοδος διακοπής της απασχόλησης:

Οποιοσδήποτε δύο ημέρες διακοπής της απασχόλησης, συναπτές ή μη, που εμπίπτουν σε μια περίοδο έξι συναπτών ημερών και οποιοσδήποτε τέτοιες περιόδους διακοπής της απασχόλησης μεταξύ των οποίων δεν παρεμβάλλεται χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δεκατριών εβδομάδων απασχόλησης.

Δηλαδή, όχι μόνο να περάσει ημερολογιακό χρονικό διάστημα τουλάχιστον 13 εβδομάδων αλλά να υπάρξει και απασχόληση για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 13 εβδομάδων.

Πραγματική ασφάλιση:

Περιλαμβάνει όλες τις ασφαλιστέες αποδοχές για τις οποίες πληρώθηκαν εισφορές.

Πραγματική βασική ασφάλιση:

Αναφέρεται στις ασφαλιστέες αποδοχές κάθε χρόνου αναφορικά με τις οποίες έχουν καταβληθεί εισφορές μέχρι του ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών.

Συμπληρωματική ασφάλιση:

Περιλαμβάνει τις ασφαλιστέες αποδοχές κάθε χρόνου πέρα από το ποσό των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών.

Σχετικό έτος εισφορών:

Σε σχέση με παροχή, σημαίνει το τελευταίο έτος εισφορών πριν από το έτος παροχών που περιλαμβάνει την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να ικανοποιούνται οι σχετικές με την παροχή ασφαλιστικές προϋποθέσεις (δηλαδή για το πρώτο εξάμηνο του 2014 σχετικό έτος εισφορών είναι το 2012 και για το δεύτερο εξάμηνο του 2014 σχετικό έτος εισφορών είναι το 2013).

ΕΠΙΔΟΜΑ ΟΡΦΑΝΙΑΣ

Δικαιούχοι

Επίδομα ορφανίας πληρώνεται για ανήλικο παιδί όταν:

- α. απεβίωσαν και οι δύο γονείς του, και ο ένας τουλάχιστον ήταν ασφαλισμένος,
- β. απεβίωσε ο γονέας που το συντηρούσε αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο, κατά τον χρόνο του θανάτου του, σε περίπτωση που οι γονείς δεν συζούσαν,
- γ. απεβίωσε ο ένας γονέας (μητέρα ή πατέρα) και ο άλλος δεν δικαιούται σύνταξη χηρείας, ή
- δ. η μητέρα του, που έπαιρνε σύνταξη χηρείας, ξαναπαντρεύτηκε.

Σε ποιους πληρώνεται

Σε περίπτωση που το ορφανό είναι ηλικίας κάτω των 18 ετών ή είναι ανίκανο να ενεργεί, ανεξάρτητα από ηλικία, το επίδομα **πληρώνεται στο πρόσωπο που αναλαμβάνει την φροντίδα του**. Στις άλλες περιπτώσεις το επίδομα πληρώνεται στο ίδιο το ορφανό.

Προϋποθέσεις

Για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο (α) και (β) πιο πάνω δεν υπάρχουν ασφαλιστικές προϋποθέσεις, αρκεί ο ένας από τους αποβιώσαντες γονείς να ήταν ασφαλισμένος.

Για την περίπτωση που αναφέρεται στο (γ) πιο πάνω, απαιτείται ο γονέας που απεβίωσε να ικανοποιούσε τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις για σύνταξη χηρείας.

Το ύψος του επιδόματος ορφανίας

Το ύψος του επιδόματος ορφανίας για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο (α) και (β) πιο πάνω, αποτελείται από δύο μέρη, το βασικό και το συμπληρωματικό μέρος. Το εβδομαδιαίο ύψος του βασικού μέρους είναι το ίδιο για κάθε ορφανό και είναι ίσο με το 40% του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών. Το ύψος του συμπληρωματικού μέρους είναι ίσο με το 50% της συμπληρωματικής σύνταξης χηρείας που καταβαλλόταν ή θα καταβαλλόταν για τον θάνατο του γονέα του ορφανού. Σε περίπτωση όμως που τα ορφανά είναι πέραν των δύο, τότε το συμπληρωματικό μέρος του επιδόματος ορφανίας, για όλα τα ορφανά μαζί, δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ύψος της συμπληρωματικής σύνταξης χηρείας.

Σε περίπτωση που και οι δύο γονείς ήταν ασφαλισμένοι, το εβδομαδιαίο ύψος του συμπληρωματικού επιδόματος υπολογίζεται με βάση την ασφάλιση του γονέα που είναι ευεργετικότερη για τον ανήλικο.

Το ύψος του επιδόματος για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο (γ) και (δ) πιο πάνω, είναι το 20% του εβδομαδιαίου ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών για κάθε ορφανό (μέχρι τρία ορφανά).

Το μηνιαίο ύψος του επιδόματος ορφανίας υπολογίζεται αφού πολλαπλασιαστεί το εβδομαδιαίο ύψος επί τέσσερα.

Τον Δεκέμβριο κάθε χρόνου πληρώνεται και 13ο επίδομα, ίσο με το 1/12 του επιδόματος που πληρώθηκε για ολόκληρο το χρόνο.

Τα επίδομα ορφανίας αναπροσαρμόζονται κάθε χρόνο με βάση την αύξηση του γενικού επιπέδου των μισθών/ημερομισθίων και του τιμαρίθμου. Σημειώνεται ότι για την περίοδο 2013-2016 το επίδομα ορφανίας δεν θα τυγχάνει οποιασδήποτε αναπροσαρμογής.

Περίοδος πληρωμής

Το επίδομα ορφανίας **πληρώνεται μέχρι να ενηλικιωθεί το ορφανό** και σε περίπτωση που το ορφανό είναι μόνιμα ανίκανο για αυτοσυντήρηση, τότε πληρώνεται εφ' όρου ζωής.

Τρόπος πληρωμής

Το επίδομα ορφανίας καταβάλλεται αναδρομικά στο τέλος κάθε μήνα μέσω εμβάσματος σε τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου.

Πληρωμή εφάπαξ ποσού

Όταν το ορφανό για το οποίο πληρώνεται επίδομα ορφανίας σύμφωνα με το (α) και το (β) πιο πάνω, παύσει να είναι ανήλικο, πριν συμπληρώσει το 17ο έτος της ηλικίας του, δικαιούται σε εφάπαξ ποσό.

Το εφάπαξ ποσό για κάθε ορφανό που δεν έχει συμπληρώσει το 17ο έτος της ηλικίας του είναι ίσο με το επίδομα ορφανίας που θα λάμβανε για την περίοδο που υπολείπεται μέχρι τη συμπλήρωση του 17ου έτους, όχι όμως μεγαλύτερη από 12 μήνες.

Σε περίπτωση ορφανού που παύει να είναι ανήλικος μετά τη συμπλήρωση του 16ου έτους της ηλικίας του, τότε το πιο πάνω ποσό μειώνεται ανάλογα.

Διαβήματα αιτητή

Για να πάρει επίδομα ορφανίας ο δικαιούχος, πρέπει **να υποβάλει αίτηση πάνω σε ειδικό έντυπο** που μπορεί να εξασφαλίσει από οποιοδήποτε Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, από Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη ή μέσω του διαδικτύου. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από όλα τα απαραίτητα **πρωτότυπα** πιστοποιητικά που αναφέρονται στο έντυπο της αίτησης και να παραδίδεται σε οποιοδήποτε Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή σε Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

Προθεσμία υποβολής της αίτησης

Η αίτηση για επίδομα ορφανίας πρέπει να υποβληθεί **εντός τριών μηνών από την ημέρα που ορφάνεψε το παιδί**. Αν η αίτηση υποβληθεί εκπρόθεσμα, το επίδομα πληρώνεται αναδρομικά μόνο για τρεις μήνες. Σε εξαιρετικές, όμως, περιπτώσεις, αν ο αιτητής αποδείξει ότι έχει εύλογη αιτία για την καθυστέρηση στην υποβολή της αίτησης, το επίδομα μπορεί να πληρωθεί αναδρομικά μέχρι δώδεκα μήνες.

Προσφυγές

Αν ο αιτητής δεν είναι ικανοποιημένος από την απόφαση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων σχετικά με την αίτησή του, δικαιούται να προσβάλει την απόφαση με προσφυγή **στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εντός 15 ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε η απόφαση**.

Αν ο αιτητής δεν ικανοποιηθεί από την απόφαση του Υπουργού, μπορεί να προσφύγει **στο Ανώτατο Δικαστήριο εντός 75 ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε η απόφαση του Υπουργού**.

Ο αιτητής μπορεί, επίσης, να προσφύγει απευθείας στο Ανώτατο Δικαστήριο εντός 75 ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε η απόφαση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων χωρίς να προσφύγει στον Υπουργό.

ΒΟΗΘΗΜΑ ΚΗΔΕΙΑΣ

Δικαιούχοι

Το βοήθημα κηδείας πληρώνεται για θάνατο:

- ασφαλισμένου, ανεξάρτητα από κατηγορία ασφάλισης (μισθωτού, αυτοτελώς εργαζομένου, προαιρετικά ασφαλισμένου),
- προσώπου που είχε δικαίωμα σε σύνταξη γήρατος, σύνταξη ανικανότητας, σύνταξη χρειάς, επίδομα αγνοουμένου ή σύνταξη γονέως και παροχή λόγω θανάτου,
- ορφανού για το οποίο πληρώνεται επίδομα ορφανίας,
- προσώπου που ήταν εξαρτώμενο ασφαλισμένου ή συνταξιούχου,
- μισθωτού του οποίου ο θάνατος προήλθε από σωματική βλάβη, η οποία προκλήθηκε από επαγγελματικό ατύχημα ή καθορισμένη νόσο που οφείλεται στην απασχόλησή του.

Σε ποιους πληρώνεται

Το βοήθημα κηδείας πληρώνεται στη χήρα ή στον χήρο προσώπου που απεβίωσε ή, αν δεν υπάρχει χήρα ή χήρος, στο πρόσωπο που ανέλαβε τα έξοδα της κηδείας.

Προϋποθέσεις

Οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις για την πληρωμή του βοηθήματος κηδείας για θάνατο ασφαλισμένου ή εξαρτωμένου ασφαλισμένου είναι, ο ασφαλισμένος:

- να έχει πραγματική βασική ασφάλιση ίση τουλάχιστον με το 0,50 της ασφαλιστικής μονάδας και να έχουν παρέλθει τουλάχιστον 26 εβδομάδες από την εβδομάδα έναρξης της ασφάλισής του, και
- να έχει πραγματική ή εξομοιούμενη ασφάλιση ίση τουλάχιστον με το 0,39 της ασφαλιστικής μονάδας μέσα στο σχετικό έτος εισφορών.

Όταν ασφαλισμένος αποβιώσει συνέπεια εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, το βοήθημα κηδείας πληρώνεται, έστω και αν δεν ικανοποιούνται οι πιο πάνω προϋποθέσεις.

Για θάνατο συνταξιούχου ή εξαρτώμενου συνταξιούχου είναι αρκετό να πληρωνόταν σύνταξη ή να υπήρχε δικαίωμα σε σύνταξη την ημέρα του θανάτου.

Για θάνατο ορφανού για το οποίο πληρωνόταν επίδομα ορφανίας, το βοήθημα κηδείας πληρώνεται χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε άλλη προϋπόθεση.

Το ποσό του βοηθήματος

Το ποσό του βοηθήματος κηδείας καταβάλλεται υπό μορφή **εφάπαξ** ποσού και ισούται με το 5,6% των εκάστοτε ετήσιων βασικών ασφαλιστέων αποδοχών. Το ποσό του βοηθήματος κηδείας αναθεωρείται κάθε Ιανουάριο.

Τρόπος πληρωμής

Το βοήθημα κηδείας καταβάλλεται μέσω εμβάσματος σε τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου.

Διαβήματα αιτητή

Για να πληρωθεί το βοήθημα κηδείας, ο αιτητής πρέπει **να υποβάλει αίτηση πάνω σε ειδικό έντυπο** που μπορεί να εξασφαλίσει από οποιοδήποτε Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, από Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη ή μέσω του διαδικτύου. Η αίτηση πρέπει να παραδοθεί σε οποιοδήποτε Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή σε Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη και να συνοδεύεται από όλα τα απαραίτητα **πρωτότυπα** πιστοποιητικά που αναφέρονται στην αίτηση για βοήθημα κηδείας.

Προθεσμία υποβολής της αίτησης

Η αίτηση για βοήθημα κηδείας πρέπει να υποβληθεί **εντός δώδεκα μηνών από την ημέρα του θανάτου**. Αν η αίτηση υποβληθεί αργότερα, το βοήθημα κηδείας δεν πληρώνεται.

Προσφυγές

Σε περίπτωση που η αίτηση για βοήθημα κηδείας απορρίπτεται, ο αιτητής δικαιούται να προσβάλει την απόφαση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων με προσφυγή του **στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εντός 15 ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε η απόφαση**.

Αν ο αιτητής δεν ικανοποιηθεί από την απόφαση του Υπουργού, μπορεί να προσφύγει **στο Ανώτατο Δικαστήριο εντός 75 ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε η απόφαση του Υπουργού**.

Ο αιτητής μπορεί, επίσης, να προσφύγει απευθείας στο Ανώτατο Δικαστήριο εντός 75 ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε η απόφαση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων χωρίς να προσφύγει στον Υπουργό.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΧΗΡΕΙΑΣ

Δικαιούχοι

Σύνταξη χρείας δικαιούται **η χήρα ασφαλισμένου**, ανεξάρτητα από κατηγορία ασφάλισης, δηλαδή μισθωτού, αυτοτελώς εργαζομένου και προαιρετικά ασφαλισμένου, η οποία συζούσε με το σύζυγό της κατά τον χρόνο του θανάτου του, ή αν δεν συζούσε, συντηρούνταν από αυτόν αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο.

Σύνταξη χρείας δικαιούται, επίσης, **ο χήρος ασφαλισμένης γυναίκας, που είναι μόνιμα ανίκανος για αυτοσυντήρηση** και συντηρούνταν από τη σύζυγό του πριν αυτή αποβιώσει.

Προϋποθέσεις

Οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις για την πληρωμή της σύνταξης χρείας έχουν ως ακολούθως:

Σε περίπτωση που ο/η σύζυγος δεν είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία την ημέρα που απεβίωσε πρέπει:

- ο ασφαλισμένος να είχε συμπληρώσει πραγματική βασική ασφάλιση 3 τουλάχιστον ασφαλιστικών μονάδων και να είχαν παρέλθει 156 εβδομάδες από την εβδομάδα έναρξης της ασφάλισής του, και
- ο ολικός αριθμός των ασφαλιστικών μονάδων πραγματικής και εξομοιούμενης βασικής ασφάλισης του ασφαλισμένου να μην είναι κατώτερος του 25% των ετών που εμπίπτουν στη σχετική περίοδο αναφοράς.

Σε περίπτωση που ο/η σύζυγος απεβίωσε αφού είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία, πρέπει να ήταν δικαιούχος σύνταξης γήρατος, ή να edικαιούτο σύνταξη γήρατος εάν είχε υποβάλει τη σχετική αίτηση.

Σε περίπτωση που ο θάνατος προκλήθηκε από οποιοδήποτε ατύχημα, οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις είναι, ο ασφαλισμένος:

- να είχε πραγματική ασφάλιση ίση τουλάχιστον με το 0,50 της ασφαλιστικής μονάδας και να έχουν παρέλθει τουλάχιστον 26 εβδομάδες από την εβδομάδα έναρξης της ασφάλισής του, και
- να είχε πραγματική ή εξομοιούμενη ασφάλιση ίση τουλάχιστον με το 0,39 της ασφαλιστικής μονάδας μέσα στο σχετικό έτος εισφορών.

Το ύψος της σύνταξης χρείας

Η σύνταξη χρείας περιλαμβάνει **βασική σύνταξη και συμπληρωματική σύνταξη**. Το εβδομαδιαίο ποσό της βασικής σύνταξης ισούται με το 60% της εβδομαδιαίας αξίας του ετήσιου μέσου όρου ασφαλιστικών μονάδων που έχει σε πίστη του ο/η αποβιώσας/α ασφαλισμένος/η στη βασική του/της ασφάλιση κατά την περίοδο αναφοράς, αυξανόμενο στο 80%, 90% ή 100% όταν ο/η δικαιούχος έχει ένα, δύο ή τρεις εξαρτωμένους, αντίστοιχα. Σε περίπτωση που ο αποβιώσας ή η αποβιώσασα λάμβανε σύνταξη γήρατος, με αναλογιστική μείωση, τότε το βασικό ύψος της σύνταξης χρείας θα είναι ίσο με το βασικό ύψος της σύνταξης γήρατος του αποβιώσαντος ή της αποβιώσασας χωρίς την αύξηση των εξαρτωμένων. Το ύψος αυτό αυξάνεται κατά 20%, 10% ή 10% όταν ο δικαιούχος έχει ένα, δύο ή τρεις εξαρτωμένους, αντίστοιχα.

Το εβδομαδιαίο ποσό της συμπληρωματικής σύνταξης ισούται με το 60% της συμπληρωματικής σύνταξης γήρατος ή ανικανότητας που καταβαλλόταν ή θα καταβαλλόταν στον αποβιώσαντα εάν ήταν δικαιούχος τέτοιας σύνταξης. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, το εβδομαδιαίο ποσό της συμπληρωματικής σύνταξης ισούται με το 60% της σύνταξης ανικανότητας που θα καταβαλλόταν στον αποβιώσαντα εάν ικανοποιούσε τις σχετικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις για τέτοια σύνταξη την ημέρα του θανάτου του -

- ο ασφαλισμένος να είχε συμπληρώσει πραγματική βασική ασφάλιση 3 τουλάχιστον ασφαλιστικών μονάδων και να είχαν περάσει 156 εβδομάδες από την ημέρα έναρξης της ασφάλισής του, και
- να είχε εβδομαδιαίο μέσο όρο πραγματικής και εξομοιούμενης βασικής ασφάλισης ίσο τουλάχιστον με το 25% των ετών που εμπίπτουν στη σχετική περίοδο αναφοράς.

Ασφαλισμένος/η που απεβίωσε προτού συμπληρώσει την ηλικία των 63 ετών, θεωρείται ότι έχει εισφέρει για την περίοδο από την ημέρα του θανάτου του/της μέχρι την ημέρα που θα συμπλήρωνε την ηλικία των 63 ετών.

Για σκοπούς υπολογισμού του ύψους της σύνταξης χρείας, οι ασφαλιστές αποδοχές του/της ασφαλισμένου/ης ανατιμούνται με βάση το ποσό των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών που ισχύει την ημέρα του θανάτου του/της.

Τον Δεκέμβριο κάθε χρόνου πληρώνεται και 13η σύνταξη ίση με το 1/12 της σύνταξης που πληρώθηκε για ολόκληρο το χρόνο.

Οι συντάξεις αναπροσαρμόζονται κάθε χρόνο με βάση την αύξηση του γενικού επιπέδου των μισθών/ημερομισθίων και του τιμαρίθμου. Για την περίοδο 2013-2016 η σύνταξη χηρείας δεν θα τυγχάνει οποιασδήποτε αναπροσαρμογής.

Περίοδος πληρωμής

Η σύνταξη χηρείας **αρχίζει από την ημέρα του θανάτου του/της συζύγου και πληρώνεται εφ' όρου ζωής** ή μέχρι που η χήρα/ο χήρος ξαναπαντρευτεί.

Χήρα/χήρος που παντρεύεται σταματά να λαμβάνει σύνταξη, παίρνει όμως ένα εφάπαξ ποσό ίσο με την σύνταξη ενός χρόνου, χωρίς τις αυξήσεις για εξαρτώμενα.

Τρόπος πληρωμής

Η σύνταξη χηρείας καταβάλλεται αναδρομικά στο τέλος κάθε μήνα μέσω εμβάσματος σε τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου.

Πληρωμή εφάπαξ ποσού αντί σύνταξης

Χήρα/χήρος που δεν δικαιούται σύνταξη χηρείας, δικαιούται εφάπαξ ποσό ίσο με 15% της αξίας του συνόλου των ασφαλιστικών μονάδων πραγματικής και εξομοιούμενης βασικής ασφάλισης, που έχει σε πίστη του ο ασφαλισμένος και 9% της αξίας του συνόλου των ασφαλιστικών μονάδων πραγματικής και εξομοιούμενης συμπληρωματικής ασφάλισης, που είχε σε πίστη του ο αποβιώσας σύζυγος.

Οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις για εφάπαξ ποσό χηρείας είναι:

- ο αποβιώσας ή η αποβιώσασα σύζυγος, ανάλογα με την περίπτωση, κατά τον χρόνο του θανάτου του/της, εάν **δεν είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία**, να είχε συμπληρώσει βασική ασφάλιση 3 τουλάχιστον ασφαλιστικών μονάδων και να είχαν παρέλθει 156 εβδομάδες από την εβδομάδα έναρξης της ασφάλισής του/της, ή

- ο αποβιώσας ή η αποβιώσασα σύζυγος, ανάλογα με την περίπτωση, κατά τον χρόνο του θανάτου του/της, εάν **είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία**, να είχε συμπληρώσει βασική ασφάλιση 6 τουλάχιστον ασφαλιστικών μονάδων και να είχαν παρέλθει 312 εβδομάδες από την εβδομάδα έναρξης της ασφάλισής του/της.

Σημειώνεται ότι, χήρα ή χήρος δεν δικαιούται σε εφάπαξ ποσό χηρείας εάν δικαιούται κοινωνική σύνταξη.

Διαβήματα αιτητή

Για να πάρει σύνταξη χηρείας, η χήρα ή ο χήρος πρέπει **να υποβάλει αίτηση πάνω σε ειδικό έντυπο**, το οποίο μπορεί να εξασφαλίσει από οποιοδήποτε Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, από Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη ή μέσω του διαδικτύου. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από όλα τα απαραίτητα **πρωτότυπα** πιστοποιητικά που αναφέρονται στο έντυπο της αίτησης και να παραδοθεί σε οποιοδήποτε Επαρχιακό Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή σε Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

Προθεσμία υποβολής της αίτησης

Η αίτηση για σύνταξη χηρείας πρέπει να υποβληθεί **εντός τριών μηνών από την ημέρα του θανάτου του/της συζύγου**. Αν η αίτηση υποβληθεί εκπρόθεσμα, η σύνταξη πληρώνεται αναδρομικά μόνο για τρεις μήνες. Σε εξαιρετικές όμως περιπτώσεις, αν η αιτήτρια/ο αιτητής αποδείξει ότι έχει εύλογη αιτία για την καθυστέρηση στην υποβολή της αίτησης, η σύνταξη μπορεί να πληρωθεί αναδρομικά μέχρι δώδεκα μήνες.

Για την πληρωμή του εφάπαξ ποσού, σε περίπτωση που η αιτήτρια/ο αιτητής δεν δικαιούται σύνταξη χηρείας, η αίτηση πρέπει να υποβληθεί το αργότερο εντός τριών μηνών από την ημέρα του θανάτου του/της συζύγου. Αν η αίτηση υποβληθεί εκπρόθεσμα, η πληρωμή του εφάπαξ ποσού μειώνεται κατά 1/12 για κάθε μήνα καθυστέρησης.

Διπλά δικαιώματα

Ασφαλισμένη χήρα που λαμβάνει σύνταξη χηρείας δικαιούται να πληρώνεται ταυτόχρονα και οποιαδήποτε άλλη σύνταξη ή επίδομα που δικαιούται με βάση τις δικές της εισφορές.

Σε περίπτωση που ασφαλισμένη δικαιούται ταυτόχρονα σύνταξη χηρείας και σύνταξη γήρατος ή σύνταξη χηρείας και σύνταξη ανικανότητας, οι δύο συντάξεις πληρώνονται ταυτόχρονα, με ορισμένους όμως περιορισμούς σε ότι αφορά το ποσό της συμπληρωματικής σύνταξης.

Η αύξηση για τα εξαρτώμενα πληρώνεται στη σύνταξη στην οποία η αύξηση είναι μεγαλύτερη.

Προσφυγές

Αν ο αιτητής/η αιτήτρια δεν είναι ικανοποιημένος/η από την απόφαση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων σχετικά με την αίτησή του/της, δικαιούται να προσβάλει την απόφαση αυτή με προσφυγή **στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εντός 15 ημερών από την ημέρα που του/της κοινοποιήθηκε η απόφαση.**

Αν ο αιτητής/η αιτήτρια δεν ικανοποιηθεί από την απόφαση του Υπουργού, μπορεί να προσφύγει **στο Ανώτατο Δικαστήριο εντός 75 ημερών από την ημέρα που του/της κοινοποιήθηκε η απόφαση του Υπουργού.**

Ο αιτητής/η αιτήτρια μπορεί, επίσης, να προσφύγει απευθείας στο Ανώτατο Δικαστήριο εντός 75 ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε η απόφαση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων χωρίς να προσφύγει στον Υπουργό.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων

www.mlsi.gov.cy/sid

ή να αποταθείτε στα ακόλουθα τηλέφωνα εξυπηρέτησης του κοινού:

Κεντρικά Γραφεία: 22401600

Επαρχιακό Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Λευκωσίας: 22409710

Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Αγίου Ανδρέα (Λευκωσία): 22878085

Επαρχιακό Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Λεμεσού: 25804319

Επαρχιακό Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Λάρνακας: 24805201

Επαρχιακό Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Πάφου: 26821242

Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Πόλεως Χρυσοχούς: 26321532

Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Αμμοχώστου: 23816550

Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη
Λευκωσία: 22446686

Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη
Λεμεσός: 25829129

Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη
Λάρνακα: 24815555

Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη
Πάφος: 26822400

Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη
Αμμόχωστος: 23300300

Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη
Πόλη Χρυσοχούς: 26821888

Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη
Πελένδρι: 25813400

